

1945
2025

‘Een van de mooiste organisaties in uw land’

AUDREY HEPBURN EN DE BNMO

Fred Lardenoye
Quo Vadis Uitgeverij

Eerste druk, augustus 2025

Quo Vadis Uitgeverij

Borneostraat 12
6524 LB Nijmegen
The Netherlands

Tel: 0031 (0)6-53510166
info@qvuitgeverij.nl
www.qvuitgeverij.nl

Cover:

Audrey Hepburn, met achter haar echtgenoot Mel Ferrer,
ontmoet enkele militaire oorlogsslachtoffers tijdens haar
eerste bezoek aan de BNMO in Doorn, november 1954.
Foto: Archief BNMO/ Nationaal Archief

Vormgeving: Yvonne Keurentjes, Seña Ontwerpers
Eindredactie: Ingrid van Hoorn, LJP Nijmegen
Druk: Printsupport4u

ISBN 978-94-92435-25-5

Copyright: 2025 QV Uitgeverij/BNMO

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar
gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze
ook, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De auteur en Quo Vadis Uitgeverij hebben getracht alle rechthebbenden
van het illustratiemateriaal te achterhalen. Mochten personen desondanks
van mening zijn dat de rechten niet zijn gehonoreerd, dan kunnen zij zich
wenden tot de uitgeverij.

INHOUD

Voorwoord

Ronald Odenkirchen, algemeen voorzitter BNMO	4

Hoofdstuk 1

Audrey Hepburn: geboren in België, opgegroeid in bezet Nederland	6

Hoofdstuk 2

De ontstaansgeschiedenis van de BNMO en de eerste wapenfeiten	26

Hoofdstuk 3

Audrey Hepburn en de BNMO	50

Hoofdstuk 4

Hoe het verder ging met de BNMO en de erfenis van Audrey	100

Lijst met winnaars van de Audrey Hepburn Trofee	121

Lijst met voorzitters van de BNMO	122

Bronnen	123

Noten	125

VOORWOORD

Voor u ligt een bijzonder boek. Immers, wie kent de onwaarschijnlijke geschiedenis van de wereldberoemde actrice Audrey Hepburn en de BNMO, de Bond van Nederlandse Militaire Oorlogs- en dienstslachtoffers? Dat Audrey deels Nederlandse roots had, is bij menigeen bekend, net als haar werk voor UNICEF de laatste jaren van haar leven. Maar wat heeft deze filmactrice en stijlicoon met Nederlandse oorlogs- en dienstslachtoffers? Meer dan u denkt. Vandaar dit boek ter gelegenheid van het tachtigjarig bestaan van onze bond.

Tachtig jaar waar ik bijzonder trots op ben. Wat begon als een particulier initiatief, omdat de overheid zijn in mei 1940 gewond geraakte militairen grotendeels in de steek liet, groeide na de Tweede Wereldoorlog uit tot een bond die een cruciale rol speelde bij de totstandkoming van het veteranenbeleid in Nederland. Met als mijlpalen het ontstaan van het Militair Revalidatie Centrum, een woonoord voor invalide militairen in een prikkelarme omgeving, een nazorgcentrum voor veteranen en dienstslachtoffers, de Nederlandse Invaliden Sportbond, het Veteranen Platform, het Veteraneninstituut en tenslotte de door het parlement unaniem aangenomen Veteranenwet. Het is te veel om hier op te sommen, maar u leest er meer over in dit boek.

De BNMO is in die tachtig jaar ook niet stil blijven staan. Anno 2025 richt de bond zich behalve op militaire oorlogs- en dienstslachtoffers ook op geüniformeerden die door hun werk bij politie, brandweer, ambulancedienst, Nederlandse Spoorwegen of als boa een fysieke of psychische beschadiging opliepen. De BNMO behartigt ook hun belangen; ook zij kunnen deelnemen aan door de BNMO ontwikkelde nazorgprogramma's die inmiddels

worden uitgevoerd door het Nederlands Veteraneninstituut in Doorn. Begeleide versterkende en verdiepende programma's, vaak sportieve activiteiten, die gericht zijn op herstel en waarbij lotgenotencontact voorop staat. Daarnaast is er nog het contactpersonennetwerk en zijn er de activiteiten die in Doorn en elders in het land worden aangeboden door de projectgroep Activiteiten en de BNMO-afdelingen.

Audrey Hepburn heeft naast haar indrukwekkende carrière als filmactrice (*Roman Holiday*, *My Fair Lady*, *Breakfast at Tiffany's*, *Wait Until Dark*) een groot deel van haar leven gewijd aan vrijwilligerswerk. Behalve voor UNICEF, waarvoor zij tot kort voor haar te vroege overlijden de wereld over reisde, ook ruim dertig jaar voor de BNMO. Haar tastbare erfenis is de Audrey Hepburn Trofee die zij aan de BNMO schonk en die wij weer jaarlijks schenken aan iemand die zich op bijzondere wijze voor oorlogs- en dienstslachtoffers heeft ingezet. Audreys werk was onmisbaar voor de BNMO, maar dat geldt ook voor dat van al die andere, minder bekende vrijwilligers die in de afgelopen tachtig jaar een bijdrage aan onze bond hebben geleverd. Daarom dragen wij dit boek graag aan hen op, als waardering en uit respect voor hun enorme toewijding. Zij vormen een voortdurende inspiratiebron voor allen die zich ook vandaag de dag inzetten voor de BNMO. Geheel in de geest van het door een van mijn voorgangers, de heer Bib van Lanschot, gepredikte motto: 'Je bent pas verslagen, als je het zelf opgeeft'!

Ronald Odenkirchen,
algemeen voorzitter BNMO
Doorn, augustus 2025

Audrey Hepburn: geboren in België, opgegroeid in bezet Nederland

Audrey Hepburn in 1950. Foto: Alamy

Audrey Kathleen van Heemstra Hepburn-Ruston werd op 4 mei 1929 geboren in het Belgische Elsene. Haar jeugd zou ze voor een belangrijk deel doorbrengen in Nederland en vanwege de Tweede Wereldoorlog zou die periode bepalend zijn voor de rest van haar leven. Niet in het minst door de bewondering van haar Nederlandse moeder Ella van Heemstra en haar Britse vader Joseph Ruston voor de rijzende ster van Adolf Hitler in de jaren daaraan voorafgaand.

De familie Van Heemstra

Audreys Nederlandse moeder Ella Barones van Heemstra was afkomstig uit een van oorsprong Friese adellijke familie. Een van haar voorouders Willem Hendrik van Heemstra kreeg in 1814 officieel de titel van baron. De familie was invloedrijk in de politiek en had ook banden met de koninklijke familie. Zo werd de zoon van de baron, Schelto baron van Heemstra, in 1861 premier van Nederland. Een van zijn andere zonen, Frans, de overgrootvader van Ella, zat enige tijd in de Tweede Kamer. De zoon van Frans was Willem Hendrick van Heemstra, de grootvader van Ella. Samen met zijn echtgenote Wilhelmina Cornelia de Beaufort woonde hij lange tijd in Huis Doorn, het prachtige nog steeds bestaande landhuis dat de familie Heemstra in 1920 zou verkopen aan de uit Duitsland gevluchte Keizer Wilhelm II.

Willem Hendricks zoon was Aarnoud van Heemstra, de vader van Ella en grootvader van Audrey. Deze Aarnoud was van origine advocaat en een graag geziene gast aan het hof van koningin Wilhelmina. Hij zou later onder meer burgemeester van Arnhem en Gouverneur van Suriname worden. Hij trouwde met Elbrig Wilhelmina Henriette Barones van Asbeck, samen kregen ze een zoon en vijf dochters, waarvan de in 1900 geboren Ella het derde kind was. Ook zij woonden aanvankelijk in Doorn, waar Ella een deel van haar jeugd doorbracht. De oudste zus van Ella, Wilhelmina, trouwde met graaf Otto Ernst Gelder van Limburg Stirum, eveneens een adellijke familie, die in hoog aanzien stond. Ella's jongere zus Marianna Jacqueline barones van Heemstra was hofdame van prinses Juliana.

Ella's twee huwelijken

Na enige tijd in Huis Doorn te hebben gewoond, namen de ouders van Ella hun intrek in het even buiten Arnhem gelegen Huis Zypendaal. Aarnoud was daar van 1910 tot 1920 burgemeester van Arnhem. Ella had de ambitie om operazangeres te worden, maar gezien haar adellijke achtergrond was ze voorbestemd om in hogere kringen te trouwen en (veel) kinderen voort te brengen. Dat leidde in maart 1920 – ze was pas 19 – tot haar eerste huwelijk met Hendrik Gustaaf Adolf Quarles van Ufford, een zorgvuldig door haar vader gekozen partij. Quarles van Ufford was luitenant en adjudant geweest van koningin Wilhelmina, ridder in de orde van Oranje-Nassau en hij had een hoge functie bij de voorloper van Shell, de Bataafsche Petroleummaatschappij. Die functie bracht het echtpaar naar Nederlands-Indië. In Batavia beviel Ella precies 9 maanden na haar huwelijk van hun zoon Alexander. In 1924 werd hun tweede zoon Jan (Ian) geboren, maar desondanks bleek het een slecht huwelijk. Het echtpaar had hoogoplopende ruzies en een jaar na de geboorte van Jan lieten ze zich in Nederlands-Indië scheiden. Iets dat destijds in hoge kringen, zeker met nog jonge kinderen, vrij zeldzaam was.

Inmiddels was Ella's vader Aarnoud benoemd tot gouverneur van Suriname. Ella pakte haar koffers en verhuisde met haar beide zonen van de ene naar de andere Nederlandse kolonie. Maar dat verblijf bij haar ouders was slechts van korte duur. Na een jaar keerde ze korte tijd terug naar Arnhem om vervolgens opnieuw de boot te nemen naar Nederlands-Indië. Dat had een romantische reden, want eerder had ze in de Oost kennis gemaakt met de Engelse zakenman Joseph Ruston. Ook hij had net een scheiding achter de rug en de twee zouden in september 1927 in Batavia met elkaar in het huwelijk treden.

Joseph Hepburn-Ruston, adellijk en rusteloos

Joseph (John) Hepburn-Ruston werd in 1889 in Bohemen (Slowakije) geboren en was dus 11 jaar ouder dan Ella. Hij had een Engelse vader en een Duitse moeder. De naam Hepburn zou hij te danken hebben aan een van zijn voorouders met adellijk bloed: James Hepburn, graaf van Bothwell. Hij was de derde echtgenoot van koningin Mary van Schotland. Het was Ella die erop aandrong dat Joseph bij hun huwelijk de naam van zijn vermeende voorvader gebruikte om zo verbonden te zijn met Engelse adel. Ruston zelf gebruikte die tweede naam nooit als hij een document ondertekende. Volgens sommige biografen kan het er mee te maken hebben dat de verwantschap met het koningshuis niet op waarheid berustte.

Audreys opa Aarnoud Baron van Heemstra in 1920.

Foto: Wikipedia

Audreys moeder Ella van Heemstra begin jaren '30.

Foto: Wikipedia

Audrey met haar moeder Ella van Heemstra in 1938.

Foto: collectie Museum Hartenstein

Het klopt weliswaar dat Joseph uit een rijke familie kwam, maar zelf ging hij kwistig met geld om. Dat verklaart wellicht ook de onrust in zijn werkende leven. Hij was eerder Britse vice-consul geweest in Semarang, maar toen hij met Ella in het huwelijk trad werkte hij voor de makelaarsfirma MacClaine, Watson & Co, die in de tinhandel actief was. Overigens was ook Joseph al eerder met een Nederlandse in het huwelijk getreden, namelijk met Cornelia Wilhelmina Bisschop. Kort na zijn huwelijk met Ella werd hij overgeplaatst naar het hoofdkantoor in Londen, maar na een jaar koos hij voor een baan bij een Engels-Franse kredietmaatschappij, die hem als adjunct-directeur naar Brussel stuurde om daar een nieuw filiaal te openen. Met Ella en haar twee jongens vestigde hij zich in de Brusselse wijk Elsene (Ixelles).

Audrey Hepburn ziet het levenslicht

Op 4 mei 1929 ziet Audrey Kathleen Ruston-Van Heemstra in de Brusselse wijk het levenslicht. Op de geboorteakte ontbrak de naam Hepburn, die is later door Ella toegevoegd, wellicht ook met het oog op een (dans)carrière voor haar dochter. Voor de wet waren haar ouders Brits, dus kende het Britse consulaat in Brussel ook aan Audrey de Britse nationaliteit toe. Overigens was Audreys vader op zakenreis toen ze geboren werd, iets wat achteraf als een voorteken gezien kan worden voor de geringe rol die hij in haar leven zou spelen.

Het reizen van haar beide ouders hield niet op na Audreys geboorte. Haar prille jeugd kenmerkt zich vooral door de vele verplaatsingen. Dat begon al toen ze op haar tweede kortstondig verhuisde naar Sint-Gilles en vervolgens naar het landgoed Castel Sainte-Cécile in het nabijgelegen dorp Linkebeek. En ze reisden niet alleen tussen Londen en Brussel, maar ook naar Nederland, met name naar Den Haag (vanwege de familie van de twee zonen) en Arnhem. Dat laatste omdat Ella's vader Aarnoud Baron van Heemstra inmiddels was teruggekeerd uit Suriname. Hij had weer zijn intrek genomen in het Arnhemse Huis Zypendaal, dat inmiddels in het bezit was van de familie van graaf Otto Ernst Gelder van Limburg Stirum, de echtgenoot van zijn dochter Wilhelmina. Zij woonden daar zelf ook en Audrey kwam er als kind vaak op bezoek. Daardoor ontwikkelde ze al van jongs af aan een nauwe band met haar oom en tante. Ook toen haar opa zijn intrek nam in het nabijgelegen Villa Roestenburg in Oosterbeek zou Audrey daar, al dan niet met haar twee broers, veel tijd doorbrengen.

Toch was Audreys jeugd, zoals ze later zelf in interviews zou toegeven, niet echt gelukkig. Niet alleen het vele reizen, maar ook de Victoriaanse opvoeding van haar moeder leidde ertoe dat ze weinig vriendjes en vriendinnetjes maakte. Ze werd voornamelijk omringd door kinderjuffrouwen en gouvernantes. Samen met haar twee oudere halfbroers leidde ze een wat teruggetrokken leven. Vooral met Alexander kon ze het goed vinden en zou ze een passie delen: het lezen. Vanaf het moment dat ze lezen kon, verslond ze boeken.

Met haar moeder heeft ze ondanks haar strenge opvoeding haar leven lang een hechte band gehad, maar haar vader was vooral afwezig. En als hij er was, hoorde ze vaak het gekibbel tussen Joseph en Ella. Nog erger werd het voor Audrey toen ze op 8-jarige leeftijd naar een kostschool in Engeland werd gestuurd, in Elham, in het graafschap Kent. Haar twee halfbroers werden enige tijd bij familie in Den Haag ondergebracht, want Ella en Joseph waren nogal druk met een twijfelachtig politiek engagement.

De bewondering van Joseph en Ella voor het fascisme

Halverwege de jaren dertig ontging het ook Engeland niet dat zich in Duitsland een revolutie aan het voltrekken was onder aanvoering van ene Adolf Hitler en de door hem opgerichte fascistische NSDAP. Naar dat voorbeeld richtte de Engelse oud-minister Ramsey MacDonald de Britse Unie van Fascisten (BUF) op. MacDonald was getrouwd met Diana Mitford, die net als haar zus Unity fan was van Hitler. De zusjes Mitford behoorden tot een groep vrouwen die ook wel de 'lipstick-nazi's' werden genoemd. Ella was bevriend met de Mitfords en